

**Informe del Consell Municipal de Medi
Ambient del document**
Una nova estratègia urbana

INFORME DEL CONSELL MUNICIPAL DE MEDI AMBIENT A “UNA NOVA ESTRATÈGIA URBANA”

ANTECEDENTS

En la sessió ordinària 2/04 del Consell Municipal de Medi Ambient, celebrada el dia 30 de juny de 2004, el conseller delegat d'Urbanisme, el Sr. Arcadi Vilert, i l'adjunt a la cap d'Urbanisme, el Sr. Isidre Molsosa, van presentar el Programa d'Actuació Urbanística Municipal (PAUM) i el document “Una Nova estratègia Urbana”.

El contingut estratègic del document presentat, les seves implicacions en la sostenibilitat del municipi a través d'aspectes tant rellevants com la mobilitat, l'habitatge social, les noves qualificacions de sòl urbà i urbanitzable... van fer plantejar l'interès de què el Consell Municipal de Medi Ambient, com a òrgan consultiu i de participació, emetés un informe en referència als continguts del document estratègic presentat.

En la sessió ordinària 3/04 del Consell Municipal de Medi Ambient, celebrada el 19 d'octubre de 2004, es va acordar que el grup de treball de Gestió del Territori i Qualitat de Vida, ampliat amb els membres del Consell interessats, seria el fòrum de debat del document “Una Nova Estratègia Urbana” i que elaboraria l'esborrany d'informe per ser aprovat al Consell plenari.

Amb aquest objectiu, el grup de treball format pel Sr. Salvador Triadó, Sra. Roser Campeny, Sr. Joaquim Camprubí, Sr. Josep Noè, Sra. Anna Soteras, Sra. Lluïsa Boatell, Sr. Josep Sivilla, Sr. Vicenç Ribas, Sr. Pere Brun i Sr. Pep Riera es va reunir el 4 i 18 de novembre i 9 de desembre de 2004. A la sessió del 18 de novembre es va comptar amb l'assistència del Sr. Isidre Molsosa per resoldre els dubtes que van derivar de la lectura del document per part dels integrants del grup de treball.

El primer esborrany d'informe a “Una Nova Estratègia Urbana” va ser presentat pel grup de treball a la sessió ordinària 4/04 del Consell Municipal de Medi Ambient, celebrada el 21 de desembre de 2004.

Després d'aquesta presentació es va obrir un termini per tal que tots els integrants del Consell poguessin fer les aportacions i/o esmenes al primer esborrany de l'informe presentat.

El 27 de gener i 10 de febrer de 2005 es van realitzar noves sessions del grup de treball de Gestió del Territori i Qualitat de Vida per tal de tancar l'informe definitiu que es presenta per a la seva aprovació a la sessió del Consell Municipal de Medi Ambient del dia 2 de març de 2005.

PREÀMBUL

El planejament urbanístic i molts aspectes vinculats a l'arquitectura i l'edificació tenen una incidència molt remarcable sobre el medi ambient. No és casual que l'Agenda 21 de Mataró integri una línia estratègica sencera dedicada a aquests temes (línia 8), i que un nombre notable d'accions d'altres línies estratègiques mantinguin relació estreta amb actuacions urbanístiques (és el cas, per exemple, de les línies 6 i 7 dedicades respectivament a mobilitat i sistemes naturals).

El document "Una nova estratègia urbana" assumeix també l'existència d'una component ambiental en les actuacions urbanístiques, i declara en diferents moments que en la seva redacció s'han considerat criteris de sostenibilitat.

D'altra part, elements de naturalesa molt diversa que afecten la qualitat de vida de la ciutadania, i sobre els que té molt pes l'urbanisme que fem (distància a equipaments, qualitat de l'edificació, diferent grau de cohesió social relacionada amb diferents models urbans, diferents necessitats de mobilitat amb mitjans també diversos...) acaben tenint repercussions ambientals gens menyspreables. En aquest sentit el document "Una nova estratègia urbana" presenta criteris i proposa intervencions amb incidència ambiental rellevant. És per aquest motiu que el Consell Municipal de Medi Ambient considera d'interès realitzar les aportacions al debat que es relacionen a continuació, tot i que no sempre la vinculació de les mateixes amb aspectes ambientals es percep de forma directa.

EN GENERAL

L'Agenda 21 de Mataró detalla tot un seguit d'accions relatives a urbanisme, edificació i mobilitat. Com a consideració general, cal garantir que els criteris i propostes d'"Una nova estratègia urbana" siguin coherents amb les accions proposades per l'Agenda 21 de Mataró.

En la proposta "Una nova estratègia urbana" s'han estudiat les possibilitats de transformació del sòl urbà i urbanitzable disponible per a respondre a les demandes del sòl residencial i petita indústria, incloent-ho en una reflexió del futur de la ciutat. El document, però, no fa reflexió sobre altres aspectes importants d'aquest futur, bàsicament de la mobilitat, equipaments sanitaris, culturals i socials de proximitat, així com del sistema d'espais lliures.

Tot i que els apartats introductoris del document (concretament apartat 4.1) parlen del marc territorial i dels subsistemes urbans, la reflexió de futur no integra les dinàmiques del territori més enllà del municipi i totes les propostes s'efectuen en clau únicament del propi municipi.

Per aquests motius, creiem que el document "Una nova estratègia urbana" presenta uns dèficits importants, ja que obvia les repercussions més generals que, en la resta del territori municipal, poden tenir les propostes de creixement residencial que efectua. És a dir, no resol clarament on s'ubicaran els sòls per a les dotacions en equipaments, noves infraestructures i espais lliures que el creixement demogràfic demandarà. Ni tampoc analitza les necessitats de diferents usos del sòl que les dinàmiques supramunicipals

poden generar. En aquest sentit, i tot i que el document que analitzem determina clarament que les seves propostes no superen els límits del sòl urbà i urbanitzable classificat pel Pla General, es presenta com un risc l'ocupació futura de sòls actualment agrícoles i, concretament, els ubicats a les Cinc Sènies-Mata-Valldeix. Constatem el fet que el Pla Director del Sistema Costaner constitueix, en la seva formulació actual, un element important per desactivar aquest risc. Alhora considerem, però, que el factor clau haurà de ser l'aprovació definitiva del Pla especial de millora rural i desenvolupament agrícola de les Cinc Sènies-Mata-Valldeix i la gestió decidida que aquest farà possible en els espais agrícoles.

Mataró no ha d'aspirar a créixer ilimitadament. No és evident la relació directa entre el creixement demogràfic i la maduresa d'una ciutat. Mataró constitueix una unitat funcional amb les poblacions de l'entorn, i és aquest conjunt el que ha de ser "madur". Una nova estratègia urbana hauria de plantejar-se en aquest sistema funcional.

D'altra banda la documentació de les "Reflexions estratègiques de la ciutat de Mataró cap al 2010", impulsades per l'IMPEM (2002), en cap moment plantegen la necessitat ni tan sols la conveniència del creixement demogràfic de Mataró. La competitivitat de la ciutat vindria donada segons aquests documents per altres elements de qualitat de la ciutat i d'aprofitament de la seva bona posició respecte a Barcelona.

ACTUACIONS URBANÍSTIQUES

Les noves zones residencials i terciàries es troben en quasi tots els casos integrades dins la ciutat com a sòl urbà, o bé en continuïtat amb aquest a la perifèria. En principi aquest seria un criteri adequat, però sobta el creixement residencial davant de l'hospital. Encara que hi hagi altres zones residencials per sobre de l'autopista, no sembla un criteri gaire sostenible potenciar el creixement residencial en aquesta zona (afavoreix l'ús del transport privat) i possiblement Mataró no necessita realment crear aquest sòl residencial. A part d'això, es poden produir fàcilment altres problemes (molèsties per les sirenes de les ambulàncies, distància a serveis bàsics, ...).

L'edifici de 20 plantes al final de la ronda Barceló possiblement no és una bona opció. Visualment, a la façana de Mataró des del port i la platja (sectors que es vol potenciar i que hem de suposar que rebran molts visitants i seran llocs concorreguts) l'edifici de la torre del Maresme és actualment un element discordant. Introduir un altre element d'aquest tipus no sembla convenient. Les raons adduïdes sobre servituds es poden entendre, però s'haurien hagut de cercar altres opcions.

INFRAESTRUCTURES

El lloc on s'acabi situant el futur centre comercial (Corte Inglés) és important en aquesta estratègia urbana. En el moment de redactar el document s'estava pensant situar-lo a la ronda Barceló. Però en aquests moments ja se sap que es localitzarà en un altre lloc. En el marc de les propostes que fa el document no es pot deixar aquest aspecte en l'aire, perquè pot condicionar fortament algun dels nous sòls residencials que es proposen i perquè cal resoldre problemes importants de mobilitat en vehicle privat (com aparcament i accessos) i a peu (accessos per a vianants amb reurbanització de vials

existents si cal, relació amb altres carrers comercials de la ciutat, etc.). Si es vol parlar d'una nova estratègia urbana, aquest punt s'ha de resoldre.

És important plantejar les comunicacions amb transport públic i el millor accés i servei de la xarxa ferroviària. Aquest és un tema transcendent per a la ciutat i considerem adequat que es comencin a dibuixar propostes de traçats, i aquest potser és un dels únics aspectes en què el document introdueix la component de relació amb el territori supramunicipal. En aquest sentit caldria preveure la utilització d'aquesta nova línia ferroviària per part de les poblacions veïnes i per tant fer la previsió d'espais per als aparcaments d'intercanvi.

PER UNA ESTRATÈGIA GLOBAL I PARTICIPADA

Com s'ha indicat en l'apartat dedicat als aspectes generals del document "Una nova estratègia urbana", manca incorporar alguns elements realment estratègics d'interès global per a la ciutat i –inevitablement– per al conjunt del municipi. Indiquem, com a exemples:

- Els efectes que algunes actuacions tindran sobre la mobilitat en el conjunt de la ciutat.
- Les dinàmiques d'abast supralocal que es poden generar i els seus efectes sobre el territori municipal.
- La reflexió sobre la ubicació de dotacions o infraestructures necessàries arrel del creixement residencial previst, i el risc associat de futures ocupacions urbanes en nous sòls, ara agrícoles.

Per aquest motiu i per la importància –aquesta sí– estratègica que té per al futur de la ciutat, es demana l'aprovació definitiva del Pla especial de millora rural i desenvolupament agrícola de les Cinc Sènies-Mata-Valleix.

S'entén que el document en debat no ha d'entrar necessàriament en el detall, objecte del planejament derivat. Tanmateix, alguns aspectes que s'apunten preocupen especialment al Consell Municipal de Medi Ambient pel què fa a la manera en què es concretaran, per exemple:

- La redacció del Pla d'Equipaments previst, document que ens sembla de redacció prioritària.
- Caldria concretar de quina manera s'edifiquen els sectors que acabaran configurant les façanes de Mataró, com a prolongació de la ciutat consolidada.
- Caldria concretar com es relacionaran el Turó de Cerdanyola i la zona verda del marge esquerra de la riera d'Argentona que s'esmenta en l'actuació del Sorral, tenint en compte la quantitat d'infraestructures que passaran per aquella zona i la proposta d'edificació prevista.

Per aquest motiu es demana que en el procés de redacció del planejament derivat s'articulin els mecanismes necessaris de participació ciutadana.

Mataró, 2 de març de 2005